

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XXX. Sermones ad Eremitas à legitimis D. Augustini foetibus reijciuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

legato sermone primo de Communium vita Clericorum, & Possidio cap. 4. Decimo scilicet primò ait Autor, illum consentientem, & volentem presbyterum ordinatum fuisse, Verum, illum reluctantem, & lachrymas fundentem ordinatum, testantur tñ Possidius d. cap. 4. tum ipse Augustinus epist. 148. ad Valerium Episcopum. Decimo octavo ait, illu factum presbyterum monasterium in domo Episcopi instituisse, quod falsum esse, monstrant verba eiusdem Augustini sermone 1. de Comm. vita Clericorum dicentis, se monasterium in domo Episcopi non nisi factum Episcopum crexisse. Hic ille est Autor probatus, & antiquus, quem Coriolanus, & alij pro teste veracissimo, vt pote oculato, & Augustino familiarissimo ad ipsius Augustini Eremiticam probandam exhibent. Quis sapiens, & intelligens hæc? vt ab vno omnia facile discernamus.

CAPVT TRIGESIMVM.

Sermones ad Eremitas expenduntur, & à legitima D. P. Augustini sobole reijciuntur.

I.

Venio nunc ad quintum testimonium ex autoritate sermonum sub nomine D. Augustini ad Eremitas petitorum. Circa quos sermones, vt Erasmi censuram omitam, hoc solo nomine reijcienda, quod ab Autore damnata apud Catholicos memorie prodicit, ac etiam censuram Theologorum Louanienfium, & ipsi sermonibus in recentioribus editionibus, & præsertim nouissimæ ex Officina Antonij Hierat Agrippinensis Bibliopole præfixam, quod Ioanna Marquez cap. 8. §. 2. & 3. illam vt potè à peruersis Censoribus, scilicet Canonicis Regularibus Martinensibus factam calumniatur. Quæ peruehit inquit, quidam censores illi supposita esse calumniautur. Quasi censura Martini Lipsi, & Ioannis Mauburni Regularium Canonicorum à tota facultate Louanienfi diligenter examinata non fuerit, & communi calculo probata.

Profero Iudices non suspectos, & censores æquiores, simulq; doctiores, & mea opinione leuiores, Illustrissimos videlicet Cardinales Baroniũ, & Bellarminum, quos cum ipse Marquez testes omni exceptione maiores ad Augustini monachatum probandum contra nos proferat, vt peruersos, & calumniatores coacta se repellere non debet. Cardinalis Baronius tom. 4. sub anno 382. num. 26. hæc habet. Sed contra ipsam eiusdem Hieronymi assertionem autor illorum sermonum, quos Augustinus supposuit, & ad fratres in Eremita scripsit, quisque ille fuerit, corè in hac parte non nisi impostor dicendum, cum multorum mendaciorum sanctissimum, & de-

ceptissimum verum constituerit assertorem, vt in votis ad Romanum Martyrologium demonstrauimus. bis inquit, aduersus Hieronymi assertionem hæc habet. Legimus enim fratres charissimi Sanctum patrem Hieronymum Cardinalem fuisse in Ecclesia S. Laurentij Martyris, &c. At quam perspicue se detegit recentiorum autorum, cum ait, Legimus? Et sub anno 385. num. 12. Caterum quò equo animo ferat impostoribus absurda mendacia, quibus et addiderunt Hieronymum muliebri indo tum veste ab vrbe expulsum sub Augustini falso nomine scriptis illis scilicet ista commentus est, qui cum in alijs sermonibus multa deliria, vana, & fabulosa sub S. Patru nomine imprudenter effusit, in eo ipso vbi ista somnia, qualia, quomane portentosa mendacia blateret, superius dictum est. In notis quoque ad Romanum Martyrologium sub die quinta Ianuarij sub initium ita scribit. Ea vbi omnibus hæc clariù cognoscet, cuius fides sit sermo ille, qui nomine Augustini ad fratres de Eremita circumfertur, quem cum alijs schola Louanienfi in hac recentiori editione rececit in angulum. Hæc Baronius.

II.

Cardinalis verò Bellarminus de Scriptoribus Ecclesiasticis in Augustino in censura decemtomis: Sermones, inquit, ad fratres in Eremita videtur magna ex parte conficti: dicit enim autor illorum sermonum, Augustinum de ipse in solitudine cum monachis, ibique ad eos sermones ipsos habuisse. At constat ex Possidio in vita Sancti Augustini, Augustinum post baptismum ad diolanum suscepit rediisse in patriam ad propriam domum, & agros, ibique tres annos cum paucis amicis suis in commune vixisse; deinde factum presbyterum Hippousensem, monasterium habuisse intra ipsam Ecclesiam, ibique cum nonnullis vitam apostolicam duxisse, non vtiq; in Eremita, sed intra vrbem: denique factum Episcopum, cum clericis suis in domo Episcopali vitam communem egisse: de qua re extant duo sermones eius de communium vita clericorum, qui sunt inter sermones ad fratres in Eremita 52. & 53. qui duo sermones sine iudicio collocati inter sermones ad fratres in Eremita, arguunt, alios scilicet esse: inde enim intelligi potest, Sanctum Augustinum monachum quidem fuisse, sed non in solitudine cum Eremitis, sed in Civitate, & Episcopali domo cum clericis suam monasticam vitam duxisse. Adde, quod inter sermones ad fratres in Eremita multi sunt leues, & fabulosi, vt est sermo vigesimus quartus, in quo narratur Sanctum Hieronymum Cardinalem fuisse in Ecclesia Sancti Laurentij, & veste muliebri indutum trisum à Romano, quæ sunt omnia falsa, & conficta. Adde etiam, quod phrasibus horum sermonum excepta duobus de communium vita clericorum, qui verè sunt Augustini, est incepta, impropria, & vtiliter, vt mirum sit potuisse eiusmodi sermones. Sancto Augustino ab aliquo viro prudente tribui. Hæc Bellarminus. Excet nunc quis Madurus, vel Eremita, & dicat, hos duos Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales peruersos censores, & calumniatores, quod sermones ad Eremitas veros Augustini factos esse negent. Et ne existimentur hi præclarissimi viri sine cogente ratione in hunc modum de predictis sermonibus censuisse, ad-

legato

H dam

III.

dam hic eorum rationes summatim perfrictas, quæ illorum animos ad eiusmodi factus adulterinos, à legitimis Augulini partibus excludendos adduxerunt.

Prima ratio sumpta est ex diuersitate phrasæ, ac stili horum, & aliorum sermonum, & tractatum, qui pro legitimis Augulini scribis ab omnibus agnoscuntur. Quam regulam ad veros cuiusque auctoris factus ab adulterinis fecerendos tradidit idem Augulinus lib. 3. contra Faustum Manichæum cap. 6. de quibusdam libris Hippocrati Medicorum principi falsò attributis loquens Nam si phrasæ istorum sermonum cum aliorum sermonum, tractatum, librorum, & operum eiusdem Augulini conferatur, toto cælo istos ab illis distare videbis. ad eò abiecta, lutulenta, & factulenta est, & barbaris, ac solæcisimis vbique locorum scærens. Accipe hic exempla paucissima de multis, vt intelligas, autorem istorum sermonum, nedum virum doctum nõ fuisse, qualem Augulinum scimus, sed ne quidem in grammatice mediocriter rectus sufficienter versatum, & in regulis grammatice turpiter peccantem. ser. 3. auaritiã Monachorum exaggeras, inquit: Nam mercantiam in Mona. habueram occultam existimauo. Ser. 4. Non est etiam episcopi & infra, fauoratus non modicum a prædicto Episcopo sene Valerio Ser. 15. Quæstiones in diuino, vos qui grossi estis multiplicati non debetis. Ser. 21. Licet fauoratus a sancto Episcopo Valerio. Ser. 26. Studio asserere me in nulla mutatum fuisse, omnia contemnuens, multa, qua promiserant spernens, diuitias abhorrens &c. Ser. 39. Segregauit vos a seculo isto maligno, & eduxit vos per singula vrbium loca, per speluncas, & cellas, vt velut apostoli ipsi medicos contemni pabulo demoretis. Nota dictiones, mercantiam, fauoratus, episcopi, grossi estis, demoretis, & alias similes, quibus ij sermones vndique scærent, intelliges enim hunc autorem, aut Longobardum, aut Gallum semilatinum extra omnem dubitationem existisse.

IV.

Non me latet Ioannem Marquæ dupliciter huic rationi occurrere. Primò obijciendo nobis personarum, quibuscum Augulinus loquebatur, simplicitatem, & ruditatem, quorum non pauci literas, & præsertim linguam latinam profus ignorabant, quam ob causam ipsum Augulinum, vt illorum se captui aptaret, proprium stilum demittere cogebat. Verum euasio est nullius momenti: nam aliud est phrasæ demissa, simplici, & nuda vt, aliud est sermone barbaro, solæcisimo, & erroribus scærente vt: quare ceteri Augulini ob illorum simplicitatem, quos alloquebatur, stilo demisso, & simplici vt debuisset, non tamen barbaris: nam hoc nullus, nisi ignarus, quantumcunque demissa oratione vrens effecit. Deindè centenos, & millenos sermones ad populum Hipponensem habuit, in quo plebei, rudes, ignari, lanifices, lanij, portitores, & faminz nume-

rabantur innumeris, nunquam tamen vt sese suorum audierum captui accommodaret, eiusmodi barbaris, & solæcisimis vt conueuit, quem admodum ex lectione tom. 8. 9. & 10. apparet. Non igitur ob audientium, sed propriam imperitiam hic auctor sermone ad eò barbaro vsus fuit. Præter quod esto nonnunquam Augulinus, vt se audientium captui accommodaret, orationis stilum demittere consueuerit, illius tamen demissio non in barbaris ad eò grossis, vt huius auctoris vocabulo vtat, sita erat, sed in nouis quibusdam vocabulis fingendis, quæ à rudioribus facilius intelligi possent, cuiusce rei exemplum ipse ponit in expositione Psalmi 136. circa illa verba: Non est curatum os meum à te, quod fecisti in osculo. Quod, inquit, valde dicitur ossum, latine os dicitur, quia possumus hic putare os esse ab eo, quod sunt ora, non os corruptum ab eo, quod sunt ossa. Non est ergo ascendendum, inquit, os meum à te, quod fecisti in ascendente, habere in ascendente quoddam ossum, sic enim potius loquamur. Mithi est vt reprehendant nos Grammatici, quam vt non negligant populi. Hunc stilum obseruauit Augulinus in eo præsertim libello de Agone Christiano, quem quia nonnulli idiotis, & in lingua latina minus versatus scripsit, stilo plano, & peruito vsus fuit, vt ipsemet lib. 1. Retractionum cap. 3. noquam, non tamen in toto illo libro, vel vnus barbaris reperitur, vt hoc solo exemplo ab Augulino digito monstrato refugium Ioannis Marquæ præcidi possit. Demum cum ad stilum demittendum nouis nominibus, aut verbis vt oportet, ea vocabula fingenda sunt, vel assumenda, quorum litvulus familiaris apud populos, ad quos concionem habere volumus: alias quid proderit me in Italia Italos alloquentem nominibus Gallicis, Punicis, vel Teutonicis vt, vt me facilius populi intelligant? Ita si Augulinus ob audientium ruditatem stilum demittere, & vocabulis barbaris vt cogebatur, certè illis vocabulis vt debebat, quæ ipsi audiente familiaria habebant, non Longobardicis, aut Semigallicis, cuiusmodi sunt vocabula ista, mercantia, fauoratus, episcopi, demoratus, grossus, & similia, quæ nec punica sunt, nec latina.

Secundò, respondet. Augulinum nonnunquam coactum stilum demittere, ob temporaria penuriam, & angustias, quòd sæpe sæpius contingeret: illum primo mane concionari incipientem, in ipsa concione ab hora prandij deprehensum, vt ille ait sermo. 43. de Verbis Apostoli. Sed præter quod falsò imponit Augulino, illum dixisse in loco allegato, se primo mane concionari incipientem vsque ad horam prandij sermonem perduxisse, cum illius verba sint: Suscepi hæc verba, & postoli adiuuante Domino exposere vestra charitate. Vicit nobis, matutina capimus, hora prandij non vider. Quæ verba contrarium potius indicant. Hæc responsio difficultatem non tollit, nam esto in Ciuitate ad populum conciones habendo sermo-

VI.

Secunda ratio, quæ istos sermones reddidit, est, quia in illorum non sententiæ ex lib. D. Gregorij Papa, I. rum etiam Augulino posteriorum fiunt. Exempli gratia, sermone quod ferè capitulum ex lib. 13. Moralium cap. 35. exseribit, quod cum apud Cæciliam periret sub nomine Augulini adfero allegatè cap. sciendù 8. q. 1. Corrogari delecto nomine Augulini D. Iulianum sermone item vndecimo sententiam inserit ex D. Gregorio I. Euangelia acceptam, & aliam ex Iuliano Summo bono cap. 16. quas Correctoriam cap. 1. & cap. Penitentiam, & c. Penit. dist. 3. delecto nomine Augulini auctoribus reddiderunt. Sermonem 24. in enim Fratres charissimi Sanctum Hic Quod est non dicat, ex quo libro leguntur tamen ad ostendendum ipsum auctorem conyomo, tum Augulino posteriorum item vigesimoseptimo, meminit præcedi baculos in manibus, quod præceptum IX emanauit, quantum Pr. Iordanus Gregorio huius nominis I. emanatum sententiam nostram non in firmat, sed confectio cum ipsi Eremitæ ab eius gestando se humiliter dispensari impudicio est, neque Augulinum, neque sum de baculis gestandis aliquid statuit.

VII.

Accedit, quòd plerique de istorum communes sunt declamationes alicuius declamatoris in arte conelofum exercens, quæ ad Eremitas nihil cuiusmodi sunt exempli gratia sermo alio est nihil nisi inuestiua in Clericis eos maledictis, & probris vndique sermonatem 35. 36. 37. & 38. 42. 43. 46. 51. 52. & 53. quorum duo posteriores sines de communi vita Clericorum ac Hippouensem habitu, nec cum Eremitæ ne aliquid habent plus, quam habeantibus olores, & tamen incepte, & sine iudicium ad Eremitas locati, omnes alios suspectos reddunt, vt rectissime Carolinus aduertit: vt planè videas non sermone perperam D. Augulino adferos veros reijci, quem admodum iniuste Iosepho citato quæritur: sed pro multis, q

nem aliquando vsque ad horam prandij protraxisset, tamen hi sermones, qui in Eremo habiti finguntur, non ad eo profixi sunt, vt horæ vnus, aut etiam diuina intervallo quilibet ipsorum comode expleri non potuissent. Deinde quid profixi cum tot barbaris, & ineptis? Egebatne Augustinus sermonem præmeditari, vt latinè loqui disceret, vt ab erroribus caueret? certe parum dignè de tanto viro sentiant, qui talia sentiant. sed missis nugis ad alia properemus.

VI. **S**ecunda ratio, quæ istos sermones suspectos reddit, est, quia in illorum nonnullis integræ sententiæ ex lib. D. Gregorij Papæ, Isidori, & aliorum etiam Augustino posteriorum insertæ reperiuntur. Exempli gratia, sermone quinto integrè ferè capitulum ex lib. 12. Moralium D. Gregorij cap. 35. exseribit, quod cum apud Gratianum reperiretur sub nomine Augustini ad fratres in Eremo allegatū cap. sciendū 8. q. 1. Correctores Gregoriani delecto nomine Augustini D. Gregorio restituerunt. sermone item vndecimo aliam quandā sententiā inserit ex D. Gregorio homilia 4. in Euangelia acceptam, & aliam ex Isidoro lib. 2. de Summo bono cap. 16. quas Correctores Gregoriani cap. 1. & cap. Poenitentiam, & cap. Irrisor de Poenit. dist. 3. delecto nomine Augustini suis veris autoribus reddiderunt. serm. item 24. inquit, *Legimus enim Fratres charissimi Sanctum Hieronymum. Ex.* Quod estsi non dicat, ex quo libro legerit, sufficit tamen ad ostendendam ipsam autorem, tum Hieronymo, tum Augustino posteriore esse. serm. item vigesimo septimo, meminit præcepti portandi baculos in manibus, quod præceptum à Gregorio IX. emanauit, quamuis Pr. Iordanus dicat à B. Gregorio huius nominis I. emanatum, quod sententiā nostram non infirmat, sed confirmat. Ex profecto cum ipsi Eremitæ ab eiusmodi baculo gestando se humiliter dispensari impetrauerint, indicio est, neque Augustinum, neque Ambrosium de baculis gestandis aliquid statuisse.

VII. **A**ccedit, quod plerique digitorum sermonum communes sunt declamationes contra vitia alicuius declamatoris in arte coniectionandi scriptum exercere, quæ ad Eremitas nihil spectant, cuiusmodi sunt exempli gratia sermo quintus, qui aliud est nihil, nisi inuestiua in Clericos Canoniconale dicitis, & probis vndique scærens. Sermonem item 35. 36. 37. & 38. 42. 43. 46. 47. 49. 50. 51. 52. & 53. quorum duo posteriores sunt sermones de communi vita Clericorum ad populum Hipponensem habitu, nec cum Eremitis communè aliquid habent plus, quam habeant cum cornicibus olores, & tamen incepte, & sine iudicio inter sermones ad Eremitas locati, omnes alios meritò suspectos reddunt, vt rectissimè Cardinalis Belharminus aduertit: vt planè videas non pro vno sermone perperam D. Augustino adscripto alios veros reijci, quemadmodum iniuste Io. Marquez loco citato queritur: sed pro multis, quos neque

cum Augustino, neque cum Eremitis commune aliquid habere conuincimus, etiam veros, si forte inter eos aliqui essent, meritò suspectos haberi.

CAPVT TRIGESIMVM PRIMVM.

Idem sermones examinantur sigillatim, & multiplicis erroris conuincuntur.

Semma rationum, quibus digitorum sermonum falsitas probatur, hæc est, quia illorum plerique erroribus grauissimis, vel contra historiam, vel contra naturalem philosophiam, vel etiam contra rectam fidem scærent. Quod vt planum fiat, operæ pretium erit, singulos, aut saltem præcipuos illorum sigillatim expendere, & errores in eis contentos in particulari demonstrare. sermone primo fingit illius autor, Augustinum vitam Eremiticam in nemore cum Eremitis ducentem, & Regulam Clericis scriptam illis adaptantem, contra veritatem historię à Possidio exaratae dicentis, Augustinum post baptismum in Africam ad patriam domum, & agros reuertum, ibi ferè triennio eum amicis in commune vixisse. Deinde factum Presbyterum, mox Episcopum in Ciuitate mansisse, nec vnquam in nemore vitam cum Eremitis duxisse.

Serm. quarto ait, Serpentes ad bibendum properantes, venenum ponere, ne aquam inficiant. Quod fabulosum, falsum, & ridiculum est, quasi timeant serpentes suo veneno necari, vel quasi possint venenum ponere, & non sit illis naturaliter inditum iuxta Poeticam sententiā Virgilij scribentis.

Ille malum virus serpentibus abdidit atru, Prædator que lupos iussit, pantum quem noceri.

Sermone quinto ait, Beatum Augustinum post suum ad Ciuitatem Hipponensem accessum, tria monasteria exstruxisse, primum in Eremo, secundum in horto Valerij, tertium in domo Episcopij, contra expressum testimonium Possidij cap. quarto, & ipsius Augustini sermone primo, de Communi vita Clericorum, scribentium, primū Monasterium in horto Valerij extructum. In eodem sermone referens factum Ianuarij proprietarij, inquit, inuentos post eius mortem centum vndecim siclos, ab illo in pariete cellæ defossos, quos Augustinus cum illo sepeliri mandauit. Nihil tale dixit Augustinus in sermonibus de Communi vita Clericorum ea de causa editis, sed ex alio capite illum proprietarium mortuum deplorat. Quia, inquit, *testamentum fecit Presbyter, socius noster, nobiscum manens, de ecclesia viuentis, communem vitam pro-*